

Archiv obce Jivjany

1931–1938

Inventář

EL NAD č.: 651

AP č.: 454

Mgr. Jana Hrušková

Horšovský Týn 2016

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	4
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky	4
Seznam použité literatury a pramenů	5

Příloha:

Seznam použitých zkratk	6
-------------------------	---

Inventární seznam	7
--------------------------	---

I. Vývoj původce archiválií

Obec Jivjany (něm. Gibian) leží 13 kilometrů severně od Horšovského Týna v údolí Dudákovského potoka. Severní hranice jejího katastru v současnosti tvoří předěl mezi okresy Domažlice a Tachov.

První písemná zmínka o vsi se nachází ve falzu zakládací listiny kladrubského kláštera z roku 1115. V následujících staletích docházelo k různým změnám držby části vsi a teprve od počátku 18. století celá ves opět náležela k panství kladrubského kláštera. Po zrušení kláštera koupil kladrubské panství roku 1825 kníže Alfred I. Windischgrätz.

Se zánikem patrimoniální správy v polovině 19. století se nejnižší správní jednotkou v zemi staly obce. Tak se i ves Jivjany konstituovala jako samostatná obec, která spadala do soudního a politického okresu Stříbro.¹

Farní správou náležely Jivjany ke kostelu ve Skapcích. Tam také děti navštěvovaly školu, a to až do roku 1872, kdy se začalo vyučovat přímo v obci.

O fungování obecní samosprávy se nezachovaly žádné informace. Činnost obecní samosprávy se řídila tehdy platnými právními předpisy – obecním zřízením a volebním řádem z roku 1864 (č. 7/1864 z. z.), vydanými na základě říšského obecního zákoníku z roku 1862 (č. 18/1862 ř. z.), a po vzniku samostatné Československé republiky zákony č. 75/1919 Sb., o řádu volení v obcích (později novelizován zákonem č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích), a č. 76/1919 Sb., novela obecního zřízení.

V roce 1920 žilo v obci v 51 domech 321 obyvatel a v roce 1930 v 58 domech 285 obyvatel hlásících se k německé národnosti. K obci patřila samota Hudelmühle (Dudákovský mlýn) na břehu Jivjanského rybníka, tehdy nazývaného Hudelmühlteich. Budovu mlýna koupil roku 1878 kníže Trauttmansdorff a přeměnil ji na myslivnu pro své panství.²

Na západním okraji vsi se nacházel ke kladrubskému velkostatku patřící panský hospodářský dvůr, na kterém na konci 19. století společně hospodařilo 16 místních nájemců.³ V rámci pozemkové reformy měl být dvůr rozparcelován a rozprodán,⁴ avšak v parcelním protokolu z roku 1931 je za vlastníka budov č. p. 6 (obytná a hospodářská budova dvora) a 7 (myslivna) společně s dalšími pozemky stále zapsán Alfred Windischgrätz.

K obecnímu majetku kromě pozemků a lesa patřil i obecní dům č. p. 9, který byl postaven v roce 1889 za starosty Josefa Willingera pro obecní chudé, pastýře a kováře. Roku 1898 ve vsi založili sbor dobrovolných hasičů, pro který postavili hasičskou zbrojnici. Roku 1928 byla uprostřed návsi postavena kaple Povýšení svatého Kříže, která nahradila malou kapli z roku 1787.

Na základě Mnichovské dohody došlo v říjnu 1938 k záboru celého soudního okresu Stříbro a k jeho přičlenění k Německé říši. Na zabraném území vznikl venkovský okres Stříbro (Landkreis Mies) spadající do vládního obvodu Cheb (Regierungsbezirk Eger) v Říšské župě Sudety (Reichsgau Sudetenland). Činnost obecní samosprávy se poté řídila tzv. německým obecním zřízením (Deutsche Gemeindeordnung) z roku 1935.

Po skončení války převzala dočasně správu obce místní správní komise a v roce 1946 místní národní výbor.

¹ K okresu Domažlice připadly Jivjany až při správní reformě roku 1960, kdy se staly součástí obce Velký Malahov.

² Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond *Obecná škola německá Jivjany*, kniha inv. č. 1 – školní kronika, s. 2.

³ Tamtéž, s. 3.

⁴ ČECHURA, Jiří. *Jivjany v historii a současnosti*. Domažlice : Nakladatelství Českého lesa, 2010, s. 19.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archiv obce Jivjany tvoří jediná kniha, jejímž původcem je Obecní úřad Jivjany (Gemeindeamt Gibian). O jejím převzetí do okresního archivu, stejně tak jako o ztrátách ostatních dokumentů tohoto původce, nejsou dochovány žádné záznamy. Pouze protokol sepsaný při odborné prohlídce spisů MNV Jivjany v roce 1956 uvádí, že „spisy z doby německé správy obce byly pravděpodobně již za předchůdců vyřazeny.“

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Torzovitě dochovaný archivní fond Archiv obce Jivjany vzniklý z činnosti Obecního úřadu Jivjany (Gemeindeamt Gibian) obsahuje pouze jednu úřední knihu z let 1931–1938.

Inventarizace archivního fondu vycházela z metodického návodu na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce z 31. ledna 2000 (č. j. AS/1-284/2000), metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. března 2010 (č. j. SOAP/006-0767/2010) a jeho dodatků.

Jazykem dochované archiválie je němčina. Z hlediska fyzického stavu je kniha inv. č. 1 poškozena opotřebením (má poškozenou vazbu), plísněmi a hmyzem.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond Archiv obce Jivjany neposkytuje téměř žádné informace k dějinám obce. Ty bude nutné vyhledat v jiných archivních fondech – např. ve fondu místní školy (uložen v SOkA Domažlice) nebo Okresního úřadu Stříbro (uložen v SOkA Tachov).

Kniha parcelní protokol (inv. č. 1) uvádí soupis majitelů usedlostí a pozemků v Jivjanech v roce 1931.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky

Archivní fond Archiv obce Jivjany uspořádala a archivní pomůcku zpracovala ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně v březnu 2016 Jana Hrušková.

V Horšovském Týně dne 17. 10. 2016

Mgr. Jana Hrušková

Seznam použité literatury a pramenů

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond *Obecná škola německá Jivjany*, kniha inv. č. 1 – *školní kronika*.

ČECHURA, Jiří. *Jivjany v historii a současnosti*. Domažlice : Nakladatelství Českého lesa, 2010.

EDL, Jan. Přehled změn v územní organizaci politické správy v letech 1928–1948. *Paginae historiae*, 2006, č. 14, s. 485–546.

HERZIG, Anton. *Die Gemeinden des Landkreises Mies : ihre Geschichte bis 1945 und das Schicksal ihrer deutschen Bevölkerung*. Dinkelsbühl : Heimatkreis Mies-Pilsen, 1975.

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005, I. díl. Praha : Český statistický úřad, 2006.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce : příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. *Archivní časopis*, 1999, roč. 49.

PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách : jejich vznik, původní význam a změny. II. díl – CH–L*. Praha : Česká akademie věd a umění, 1949.

PROCHÁZKA, Zdeněk, KONDRYS, Antonín. *Horšovskotýnsko : historicko-turistický průvodce č. 9*. Domažlice : Nakladatelství Českého lesa, 1998.

Průvodce po archivních fondech : svazek 3. Státní oblastní archiv v Plzni. Praha : Archivní správa ministerstva vnitra, 1976.

Statistický lexikon obcí v Republice československé : I. Čechy. Praha : Státní úřad statistický, 1924.

Statistický lexikon obcí v Zemi české. Praha : Orbis, 1934.

ŠPAČKOVÁ, Marie. *Jivjany 1115–2015 : z historie Jivjan, Ostromeče a Velkého Malahova*. Domažlice : Nakladatelství Českého lesa, 2015.

Seznam použitých zkratek

AO	archiv obce
AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
č. j.	číslo jednací
bm	běžný metr
EL	evidenční list
inv. č.	inventární číslo
MNV	místní národní výbor
NAD	Národní archivní dědictví
ř. z.	říšský zákoník
SOA	státní oblastní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
z. z.	zemský zákoník

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	-------------------

I. KNIHY

1	Parcelní protokol	1931, 1938	ukn 1
---	-------------------	------------	-------

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Jivjany
Značka fondu:	AO Jivjany
Časové rozmezí:	1931–1938
Počet evidenčních jednotek:	1 (1 úřední kniha)
Počet inventárních jednotek:	1
Rozsah v bm:	0,02
Stav ke dni:	17. 10. 2016
Zpracovatel archivního souboru:	Mgr. Jana Hrušková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Jana Hrušková
Počet stran:	9
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Radka Kinkorová

dne 17. 10. 2016 č. j. SOAP/010-0775/2016